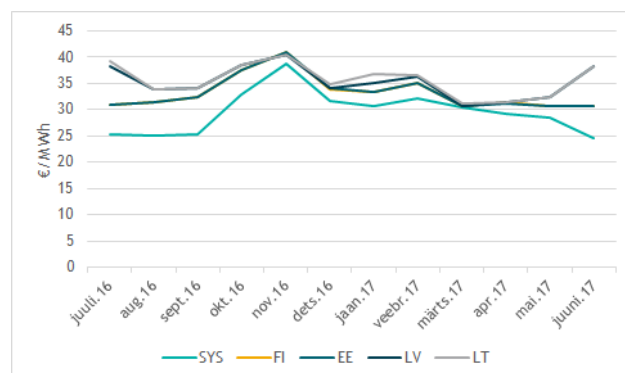

Energiaturud - 2017 juuni

24.07.2017

- Põhjamaade elektribörsi Nord Pool Eesti hinnapiirkonna keskmine hind oli juunis 30,65 €/MWh; süsteemihind oli 24,61 €/MWh;
- Eesti hinnaga võrreldes oli Soome hind ühe sendi võrra madalam ja Läti hind 7,71 euro võrra kõrgem (MWh kohta);
- Leedust Eestisse imporditud gaasi osakaal oli 16,4%;
- Leedus gaasibörsil GET Baltic kaubeldud maagaasi hind oli juunis keskmiselt 19,26 €/MWh (kuine hinnalangus 1,1%);
- 31.05.2017 alustas Konkurentsiamet haldusmenetlust EPEX SPOT SE taotluse alusel - ettevõtte plaanib pakuda järgmise päeva turu ja päevasisese turu kauplemiseenuseid Eesti elektriturul määratud elektriturukorraldajana (NEMO);
- 14.06.2017 võeti vastu maagaasiseaduse ja elektrituruseaduse muutmise seadus; olulisimateks teemadeks on bilansiperioodi mõiste muudatus ning gaasituru andmevahetuse korraldus;
- 1.07.2017 hakkasid kehtima Elering Metoodika „Gaasi ülekandevõimsuste jaotamine ja piiriülesele taristule juurdepääs Eestis“ muudatused;
- Üheaastase perioodiga võimsuse pakkumusvoor perioodiks 1.10.2017-30.09.2018 toimub 26. juulist kuni 25. augustini;
- Juunis avaldasid Elering ja AST 2018. aasta Limiteeritud PTR oksjonite kalendri koos pakutavate toodetega.

Viimase 12 kuu keskmised hinnad

Juuni 2017 (€/MWh)	Min tunnihind	Keskmine hind	Max tunnihind
NP Süsteem	5,00	24,61	34,28
NP Soome	4,42	30,64	100,06
NP Eesti	4,42	30,65	100,06
NP Läti	4,42	38,36	130,05
NP Leedu	4,42	38,36	130,05

Energiahinnad

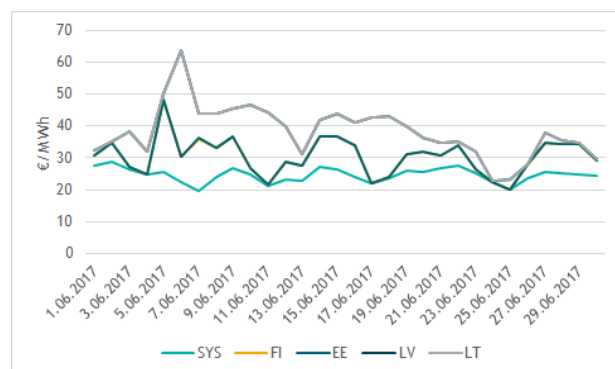
Elektri börsihinnad

Elektribörs		Keskmine hind (€/MWh)		
		2017 juuni	2017 mai	2016 juuni
Nord Pool (SYS)		24,61	28,46	26,53
EPEX* (base/ peak)	ELIX	26,50/ 26,94	27,20/ 28,07	23,81/ 25,78
	PHELIX	30,00/ 30,26	30,46/ 31,25	27,69/ 29,37
	France	32,71/ 34,79	34,23/ 35,61	28,01/ 30,48

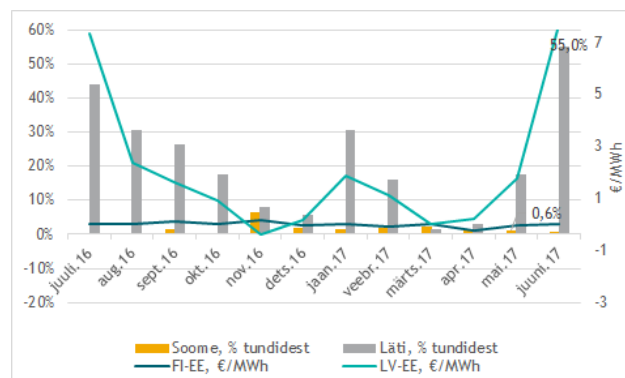
* EPEX - European Power Exchange

Põhjamaade elektribörsi Nord Pool (NP) juuni hinnad enamasti langesid (enim Norras). Hind tõusis vaid Läti ja Leedu piirkondades (+18,2%) ja seda tulenevalt Leedu ja Rootsi vahelise merekaabli NordBalti tööst väljasolekust ja liinide hooldustöödest. Hinda kujundavatest teguritest on ülevaade **Error! Reference source not found.** all.

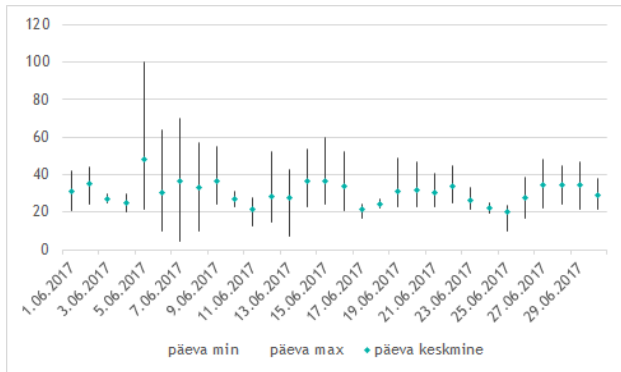
NP hinna- piirkond	Keskmine hind (€/MWh)		
	2017 juuni	2017 mai	2016 juuni
Eesti	30,65	30,66	36,22
Läti	38,36	32,46	40,53
Leedu	38,36	32,46	40,53
Soome	30,64	30,67	35,41

NP päeva keskmised hinnad 2017. aasta juunis

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva hindade erinevus Soome ja Lätiga võrreldes

NP Eesti hinnapiirkonna hindade volatiilsus juunis 2017

Nord Pool Eesti hinnapiirkonna juuni järgmise päeva tunni-hinnad olid stabiilsed - 73% tundidest jäid hinnad alla 35 €/MWh. Suurim päevasisene hindade erinevus oli 24. juunil, mil päeva miinimum- (21,65) ja maksimumhind (100,06) erinesid 78,41 euro võrra MWh kohta.

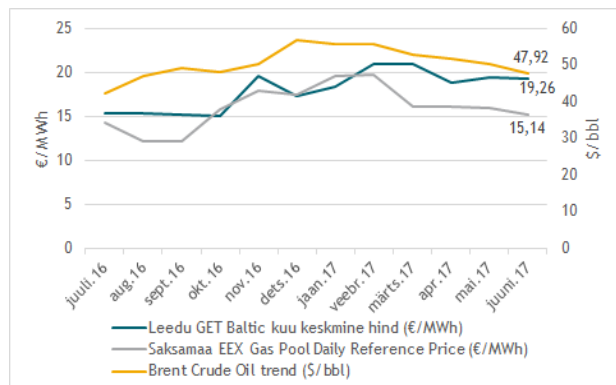
Maagaasi hulgituru hind

Eestis ei tegutsenud gaasibörsi ning seetõttu puudub läbipaistev maagaasi hulgituru hind Eestis. Toome siin-kohal referentsina ära Leedu gaasibörsi GET Baltic hinnad ning kuigi Eesti gaasisüsteem ei ole võrgu kaudu ühendatud Soome ega Kesk-Euroopa gaasivõrguga, toome võrdluse huvides ära ka naaberturgude hinnainfo.

Juuni 2017 (€/MWh)	Keskmine hind	Kuine muutus	Min hind	Max hind
Leedu GET Baltic börs	19,26	-1,1%	17,00	19,30
Soome Kaasupörssi*	20,25	+2,1%	17,10	21,87
GASPOOL**	15,14	-4,9%	14,82	15,80

* Võrdluse huvides teisendatud ülemisele kütteväärtusele: erinevalt Eestist ja Leedust, kus kasutatakse gaasi ostu-müügi lepingutes ülemist kütteväärtust, kasutatakse Soome gaasibörsil alumist kütteväärtust. Kuna alumise ja ülemise kütteväärtuse vahe on keskmiselt 10%, on hindade võrdlemiseks Kaasupörssi hindu korrigeeritud 10% võrra.

** Järgmise päeva tehingud

Viimase 12 kuu keskmised maagaasi hulgituru hinnad

Alates juuli algusest käivitus Eestis gaasibörs ja Balti riikide vahel saab maagaasiga kaubelda sõltumata sellest,

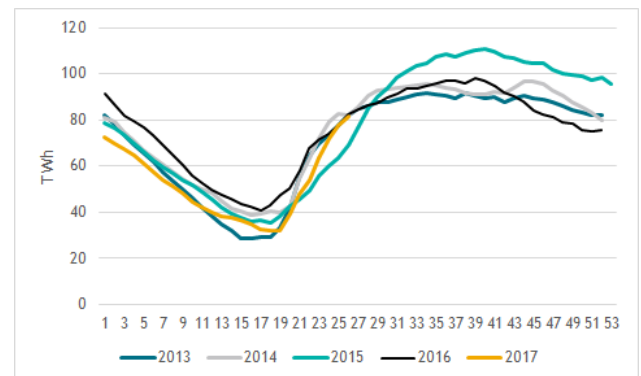
millises riigis gaasi müüja või ostja asub. Ühtne gaasiturg käivitus tänu kolme Balti riigi gaasi süsteemihaldurite kokkuleppele rakendada gaasi riikidevahelise ülekande-võimsuse jaotamisel kaudset (*implicit*) oksjonit, mille puhul sisaldab gaasi hind piiriülestes tehingutes ka ülekandevõimsust. Info Balti riikide ühtse gaasituru tehingute kohta on kättesaadav GET Balticu [koduleheküljel](#).

Energiahindade mõjurid

Olulisemad energiahindade mõjurid:

- veeolud Põhjamaade hüdroreservuaarides ja Läti Daugava jões - mõju Baltikumi elektri börsihinnale;
- CO₂ emissioonikvootide hinnad - mõju elektri hulgituruhindadele läbi elektritootmiseks kasutatavate CO₂-mahukate kütuste kasutamise kulu;
- kütuste maailmaturu hinnad - mõju maagaasi hinnale, kuna paljud maagaasi lepingud ning sealhulgas ka Eesti Gaasi poolt Gazpromilt ostetava maagaasi leping seob ostuhinna maailmaturu kerge kütteõli (Gasoil 0,1%) ja raske kütteõli (FuelOil 1,0%) viimase üheksa kuu keskmise hinnaga;
- euro ja dollari kurss - kuna kütuste hinnad maailmaturul määratakse USA dollarites, mõjutab maagaasi impordihinda ka euro ja USD kurss - dollari tugevnemine muudab kütuse kallimaks.

Põhjamaade veeolud on tavapärasel - Norra, Rootsi ja Soome hüdroreservuaaride täituvus oli juuni lõpu seisuga ca 67% tasemel maksimaalsest (100% 02.01.2012 121 429 GWh), mis on eelnevate aastatega võrreldes alla kahe protsendipunkti võrra kõrgem.

Hüdroreservuaaride täituvus Põhjamaades 2013-2017

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	Juuni 2017	Mai 2017
CO ₂ emissioonikvootide hind (min ... max €/t)	4,77 ... 5,17	4,34 ... 5,19
€/€ kurss kuu viimasel pangapäeval	1,1412	1,1221
Raske kütteõli - FuelOil 1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	281,85	276,56
Kerge kütteõli - Gasoil 0,1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	453,90	448,98
Toornafta hind (Brent) (\$/bbl) kuu lõpu seis	47,92	50,31

Võimsusvood

Elektrienergia järgmise päeva kaubanduslikud vood

Juuni 2017*	Võimsus-voog, tunde	Turule antud võimsus-est kasutatud	100% turule antud võimsus-est kasutuses, tunde	Pudelikaal ELBAS kauplemise järel, tunde
EE>FI	154/720 (291/744)	4,7% (13,1%)	0720 (9/744)	0/720 (4/744)
FI>EE	517/720 (278/744)	26,0% (8,4%)	2/720 (0/744)	1/720 (0/744)
EE>LV	720/720 (654/744)	85,5% (55,4%)	410/720 (150/744)	214/720 (117/744)
LV>EE	0/720 (52/744)	0,0% (2,1%)	0/720 (0/744)	0/720 (0/744)

* Võrdlus eelmise kuuga

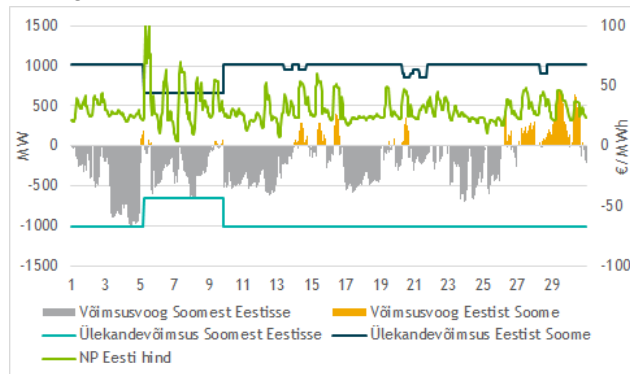
Juuni 2017*	Piirang, tunde	Pudelikaala tunnid normaalrežiimil**	Rampimise piirang, tunde***
EE>FI	78/720 (78/744)	178/720 (4/744)	2/720 (0/744)
FI>EE	0/720 (0/744)	112/720 (0/744)	
EE>LV	492/720 (492/744)	691/720 (9/744)	-
LV>EE	217/720 (217/744)	36/720 (0/744)	

* Võrdlus eelmise kuuga

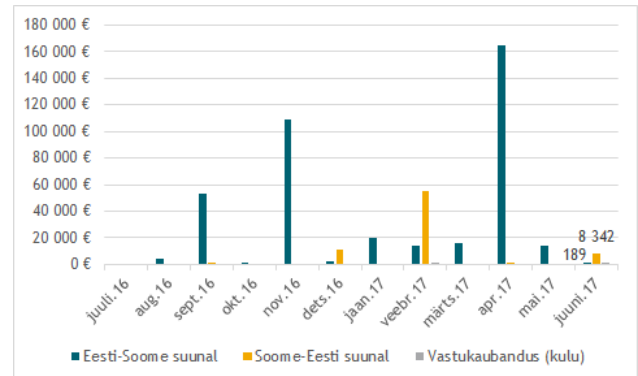
** Normaalrežiimiks loetakse aega, mil elektrisüsteemis ei toimunud hooldus- või remonttöid

*** Alalisvooluühenduste rampimise piirang tähendab, et kõiki turutehinguid ei olnud võimalik täita, sest võimsusvoog EstLinki-del ei tohi muutuda üle 600 MW tunnis. Tegemist ei ole EstLinki-dest tingitud tehnilise piiranguga, piirang on vajalik Põhjamaade sünkroonala elektrisüsteemide töökindla talitluse tagamiseks.

Eesti-Soome

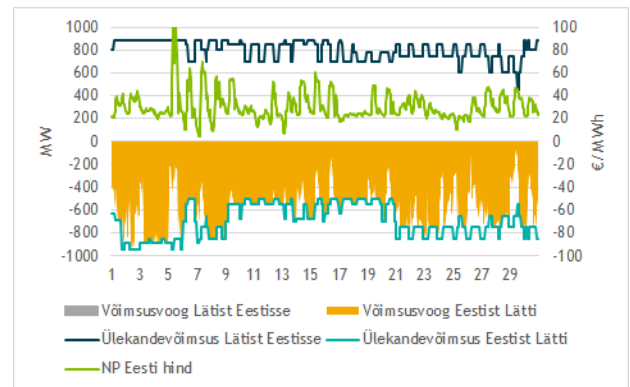

NP Eesti ja NP Soome vahelised võimsusvood 2017. a juunis

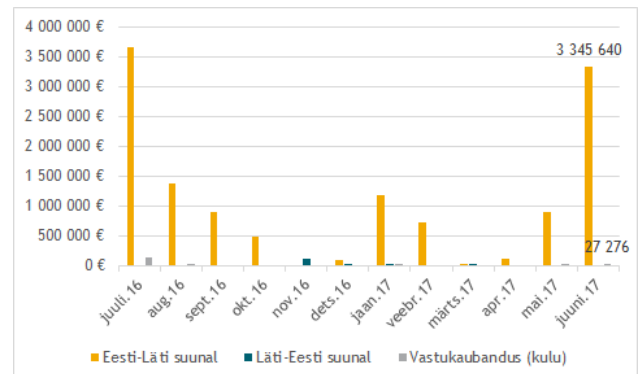

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse jaotamise tulu ja vastukaubanduse kulu EstLink kaablite omanikele

Eesti-Läti

NP Eesti ja NP Läti vahelised võimsusvood 2017. a juunis

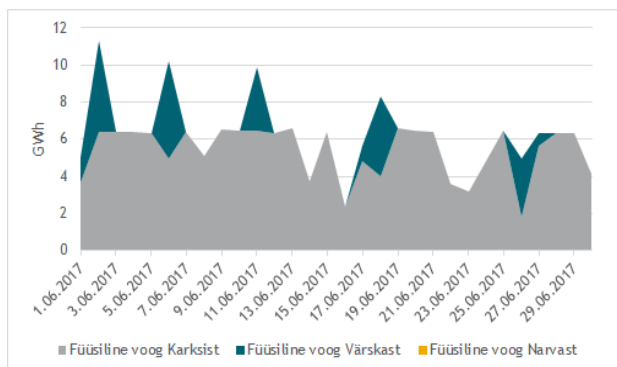

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse tulu ja vastukaubanduse kulu Eesti-Läti piiril

Gaasivood

Juuni 2017	Tehniline läbilaskevõime (mln m³/päev)		Tipukoormus (MWh/päev)	Kogus (GWh)
	Max rõhul	Tegelik		
Karksi	7,0	2,09	6 597	161,18
Värskas	4,0	0,08	5 280	23,97
Narva	3,0	1,25	0	0,00

Juunis toimus Eesti gaasivarustus Värskas ja Karksi gaasimootoritejaamade (GMJ) kaudu. Kuu lõikes jäi gaasivoog Eesti süsteemi päevas 2,4 ja 11,3 GWh vahele.

Füüsiline gaasivoog Eesti gaasisüsteemi piiripunktides 2017. aasta juunis

Juunis lõppesid Irboska - Tartu - Rakvere DN500 torustiku lõigu Rakke liinikraanisõlm (LKS) - Väike-Maarja LKS ning lõigu Pandivere LKS - Lihulõpe vastuvõtusõlm remonttöödega. Uutest töödest alustati hooldustöid Irboska - Tartu - Rakvere DN500 torustiku lõikudel Palamuse LKS-Jõgeva LKS, Saadjärve LKS-Palamuse LKS, Vedu LKS-Saadjärve LKS ja M. Härma LKS-Vedu LKS; tööde lõpp on plaanitud juuni lõppu või juuli algusesse. Hooldustöödega seoses oli piiratud ülekandevõimsus kõigis kolmes sisendpunktis, kuid piirangutest tulenevalt oli vaba võimsuse puudujääk vaid Värskast sisendpunktis, millest tulenevalt ei olnud võimalik täies mahus aktsepteerida kõiki turuosaliste soovitud tarneid ja vastavalt reeglitele jaotati seal ülekandevõimsust turuosaliste vahel *pro rata* meetodil.

Juunis jaotas Elering võimsust järgnevalt:

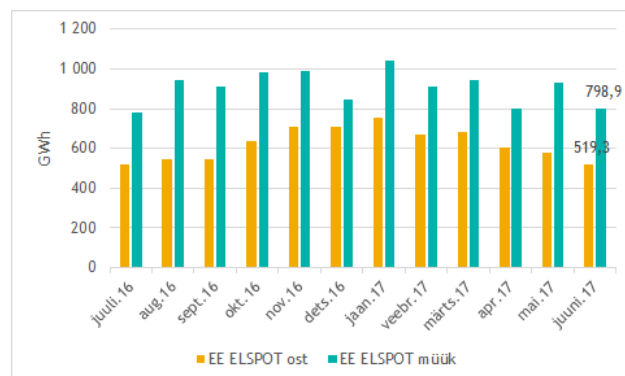
Asjaomane punkt	Järgmise päeva kindel võimsus (MWh/d)	Päevasine kindel võimsus (MWh/d)
Karksi sissevool	164 288	14 477
Värskast sissevool	23 970	0
Misso sissevool	33	0,4
Jaotusvõrkudesse ja tarbijatele väljavoolu koondpunkt	185 574	16 694

1.07.2017 hakkasid kehtima muudatused Eleringi meetodikas „Gaasi ülekandevõimsuste jaotamine ja piiriülesele taristule juurdepääs Eestis“. Muudatused käsitlevad eelkõige ülekandevõimsuse kaudse (*implicit*) meetodi rakendamist järgmise päeva võimsuse jaotamisel.

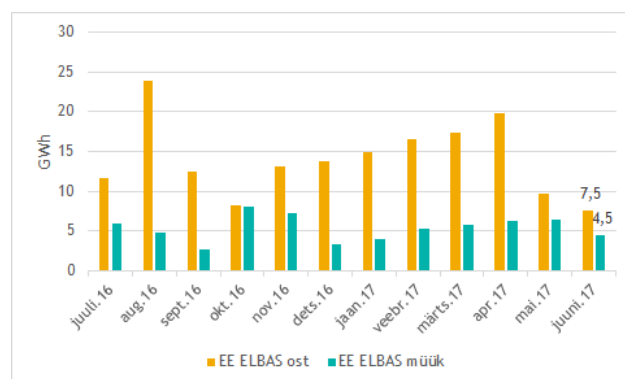
Üheaastase perioodiga võimsuse pakkumusvoor perioodiks 1.10.2017-30.09.2018 toimub 26. juulist kuni 25. augustini. Üheaastase võimsusena jaotab süsteemihaldur kuni 60% aasta planeeritavast madalaimast tehnilisest ülekandevõimsusest normaaltalitusel. Täpsemalt saab lugeda Eleringi [veebilehelt](#).

Energiakogused

Elektri kaubanduslikud kogused

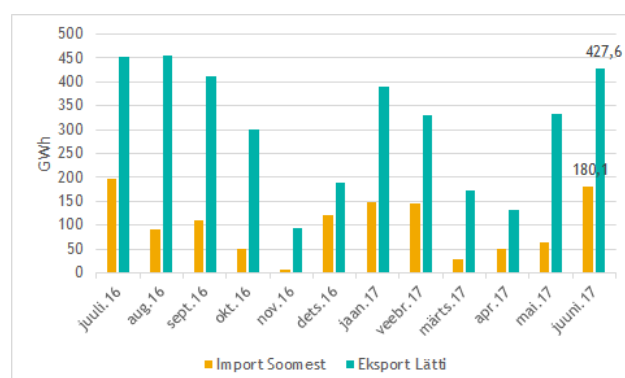

Viimase 12 kuu NP järgmise päeva (ELSPOT) Eesti hinnapiirkonnas ostetud ja müüdud kogused

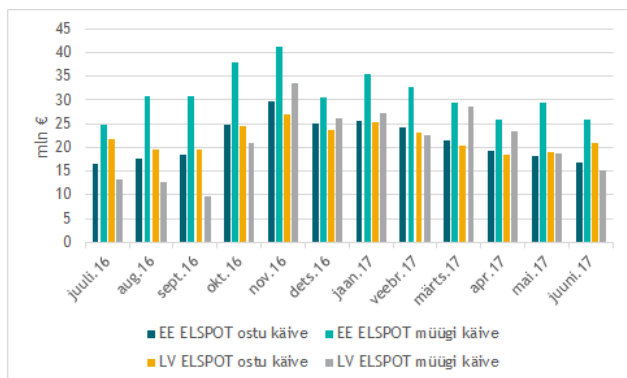
Viimase 12 kuu NP päevasele turul (ELBAS) kaubeldud kogused

Eesti turuosalised ostsid juunis siseriiklikuks tarbimiseks elektrit järgmise päeva (ELSPOT) ja päevasiseselt (ELBAS) turult kokku 90,9% ulatuses ehk 526,8 GWh. Eestis toodetud elektrist müüdi järgmise päeva ja päevasisesel turul 91,9% ehk 804,3 GWh.

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu (ELSPOT) import Soomest ja eksport Lätti

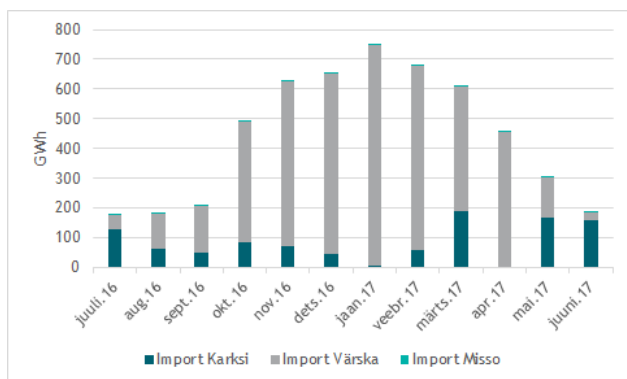
NP Eesti hinnapiirkonna juuni järgmise päeva ostetud koguste käive oli 16,7 mln eurot ja NP Läti piirkonnas 21,1 mln eurot. Müüdud koguste käive oli Eesti hinnapiirkonnas 26,0 mln eurot ja Läti hinnapiirkonnas 15,3 mln eurot.

Viimase 12 kuu NP Eesti ja NP Läti hinnapiirkondades ostetud ja müüdud koguste käive

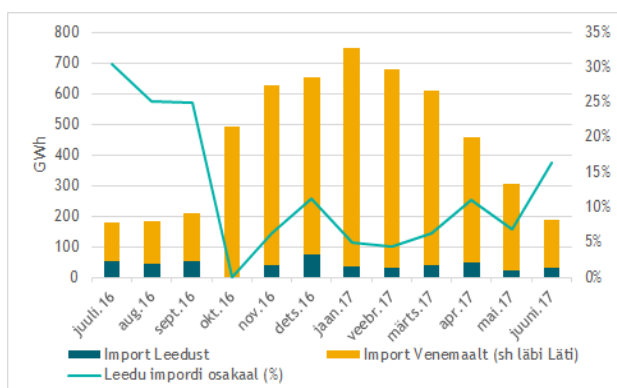
Maagaasi import

Maagaasi imporditi juunis Eestisse 185,2 GWh. Maikuuga võrreldes on seda 39% vähem ning 2016. a juuniga võrreldes 4% vähem. Valdav osa gaasist imporditi Karksi ja Värska GMJ kaudu.

Viimase 12 kuu jooksul Eestisse imporditud maagaasi kogused

Bilansiplaanide järgi importisid bilansihaldurid juunis gaasi Karksi, Värska ja Misso piirpunktide kaudu. Leedust pärineva impordi hinnanguline osakaal oli 16,4%.

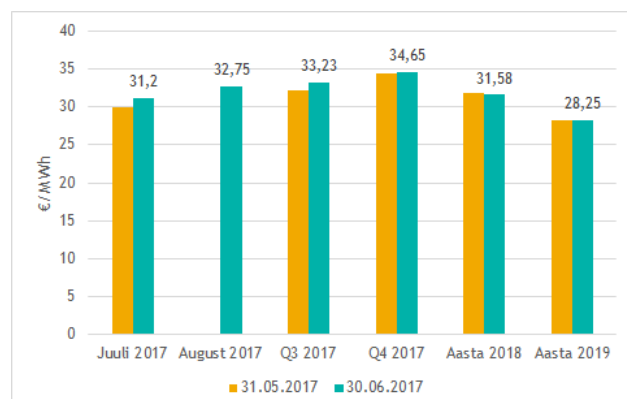
Viimase 12 kuu Leedust ja Venemaalt Eestisse imporditud maagaasi osakaalud

Maagaasi kütteväärtus

	Juuni 2017	Mai 2017
Wobbe arv (kWh/m ³)	13,82	13,81
Alumine kütteväärtus (kWh/m ³)	9,476	9,463
Ülemine kütteväärtus (kWh/m ³)	10,50	10,49

Elektri tulevikutehingud

Nasdaq OMX Commodities 2017. aasta juuni viimase kauplemispäeva (30.06.2017) tulevikutehingute põhjal kujuneb Nord Pool elektribörsi süsteemihinnaks 2017. a juulis 23,40 €/MWh. EPAD Tallinn lepingute sulgemishind oli 2017. aasta juuli tootel 7,80 €/MWh ehk tehingute põhjal kujuneb juuli keskmiseks elektrienergia hinnaks NP Eesti hinnapiirkonnas 31,20 €/MWh (mai lõpu tehingute põhjal 30 €/MWh).

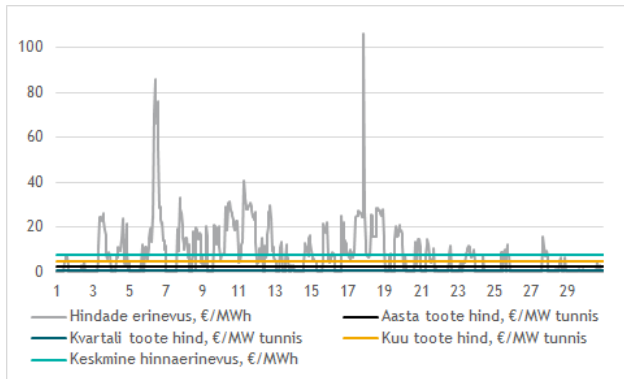
NP EE hinnapiirkonna eeldatav hind Nasdaq OMX tulevikutehingute hindade põhjal

EEX Power Derivatives futuudid, €/MWh	2018. a futuuride baas- ja/ tipukoormuse tunnihind	
	30.06.2017	31.05.2017
Phelix Power Futures (Saksamaa)	30,78/38,60	30,41/38,31
French Financial Futures (Prantsusmaa)	36,56/47,65	35,96/46,95

Limiteeritud PTR-ide oksjon Eesti-Läti piiril

Eesti ja Läti süsteemihaldurite Elering ja Augstsprieguma tīkls kokkuleppe kohaselt rakendatakse Eesti ja Läti vahelisel piiril osaliselt elektri ülekandevõimsuste limiteeritud otsest jaotusmehhanismi.

Oksjon	Kuup.	Kogus, MW	Hind, €/MW tunnis	Osalejad (edukad/ kokku)	Tegelik hinna- vahe, €/MWh
Y-2017	21.09.16	300	2,53	9/10	-
Q2-2017	08.02.17	50	0,77	5/7	-
Jun-2017	24.05.17	150	4,97	4/12	7,71

Limiteeritud PTR võrdlus NP Eesti ja Läti hinnapiirkonna hinnaerinevusega 2017. a juunis

Juunis teenisid turuosalised riskimaandamisinstrumentidelt 1 664 215 eurot.

20.06.2017 toimus oksjon juuli võimsusele Eesti-Läti piiril. Sel oksjonil osales kokku 12 turuosalist ja müüdi 100 MW igaks kuu tunniks - võimsus jagunes seitsme turuosalise vahel. Toote hinnaks kujunes 4,14 €/MW tunni kohta.

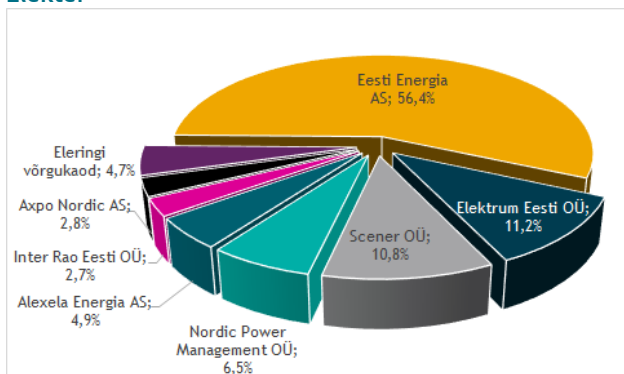
Vastavalt süsteemihaldurite vahelisele lepingule korraldab alates 30.11.2016 oksjonid AS "Augstsprieguma tīkls". Täiendav teave oksjoni tulemuste, tingimuste, kalendri ja registreerimisvormi kohta on kättesaadav Eleringi [veebilehel](#) ja AS "Augstsprieguma tīkls" [veebilehel](#).

Juunis avaldasid Elering ja AST 2018. aasta Limiteeritud PTR oksjonite kalendri koos pakutavate toodetega. Täpsem info AST [veebilehel](#).

Bilansihaldurite portfellid

Tabelites on bilansihaldurite portfelli osakaalud süsteemi tarbimisest arvatud bilansihalduri bilansi piirkonnas moodetud tarbimise kogumahu alusel. Bilansiporfelli turuosad ei ühti bilansihaldurite enda osadega elektri ja gaasi müügil lõpptarbijatele, kuna bilansiportfell sisaldab ka portfelli kuuluvate teiste müüjate elektri- ja gaasikuseid.

Elekter

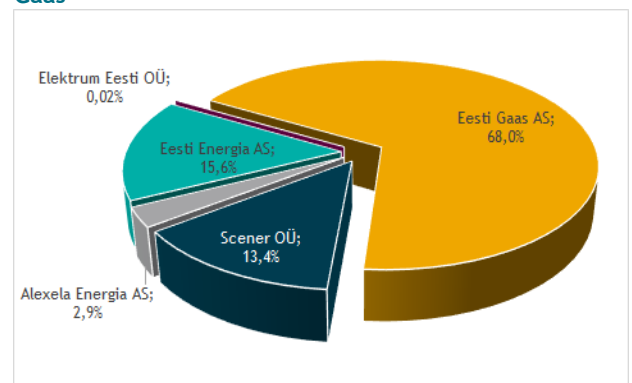
Bilansihaldurite portfelli esialgsete tarbimismahude alusel juunis 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on välja toodud Eleringi veebilehel: <http://elering.ee/bilansiteenus>.

Osakaal EES tarbimisest, %	Juuni 2017	Mai 2017	Aprill 2017
Eesti Energia AS	56,4	58,7	59,7
sh TS Energia OÜ	0,9	0,9	0,9
Elektrum Eesti OÜ	11,2	11,0	10,6
Scener OÜ	10,8	9,7	9,4
sh VKG Energia	4,4	3,8	3,9
sh 220 Energia OÜ	2,0	2,1	2,4
sh VKG Elektrivõrgud OÜ	1,3	1,3	1,3
sh Sillamäe SEJ AS	0,6	0,6	0,6
sh AS Loo Elekter	0,3	0,3	0,3
sh ELVESO AS	0,1	0,1	0,1
Alexela Energia AS	4,9	4,9	5,3
Nordic Power Management OÜ	6,5	5,9	5,8
sh Eesti Gaas AS	0,6	0,6	0,6
Axpo Nordic AS	2,8	2,9	3,1
sh Imatra Elekter AS	2,1	2,2	2,5
Inter Rao Eesti OÜ	2,7	2,6	2,4
Eleringi võrgukaod	4,7	4,1	3,8
Võrguettevõtjate elektrilepinguta müügi osakaal EES tarbimisest	4,5	4,4	5,3

Bilansihaldurite portfelli osakaalud vastavalt tootmismahtudele jagunesid juunis järgnevalt: Eesti Energia AS 87,7%, Scener OÜ 5,8%, Nordic Power Management OÜ 4,1%, Fortum Eesti AS 1,7%, Elektrum Eesti OÜ 0,5%, Alexela Eesti AS 0,1%.

Gaas

Bilansihaldurite portfelli esialgsete tarbimismahude alusel juunis 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad gaasi avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi veebilehel: <http://gaas.elering.ee/teenused/bilansiteenus>.

Osakaal tarbimisest, %	Juuni 2017	Mai 2017	Aprill 2017
Alexela Energia AS	2,9	2,5	2,1
Baltic Energy Partners OÜ*	0	0	0
Eesti Energia AS	15,6	14,7	14,5
Eesti Gaas AS	68,0	72,7	76,7
Elektrum Eesti OÜ	0,02	0,01	0,01
Scener OÜ	13,4	10,0	6,7

* Lõpptarbijatele gaasi ei müü

Allikad:

Nord Pool, Elering, European Energy Exchange AG (EEX), Nasdaq OMX, Amber Grid, Latvijas Gāze, Conexus Baltic Grid, GET Baltic, Kaasupörssi, Platts, Euroopa Keskpank, Bloomberg, Klaipedos Nafta, Gas Infrastructure Europe

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa maagaasi, elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamisega seoses võivad tekkida.